

MŪSŲ LIETUVA

1970-1971

SÃO PAULO — BRASIL — 1971 m. rugsėjo — setembro 30 d

ĮZANGINIS ŽODIS

Brazijos lietuviams paruošėme šį d. vigubą savaitraščio «Mūsų Lietuva» numerį, kuris kukliai peržvelgia pagrindinius paskutiniųjų dvylikos mėnesių lietuvišką pasaulį, radusį atgarsį laikraščio puslapiuose.

Skaitytojas čia pajus lietuvių išeivijos gyvenimą plačiame pasaulyje, o ypačingai Brazilijoje. Kas toje veikloje dalyvavo, pamatys pažįstamus veidus ir pavardes. Kas nedalyvavo, pamatys, kad Brazilijos lietuviai jau daug metų dainuoja, šoka, šelpia, renkasi, keliauja, skaito, rašo, švenčia ir liūdi — perduodami savo jaunimui ir kaimynams tą didelį turta, kuris priklauso kiekvienam lietuviui.

Šie puslapiai nėra tik apyskaitėlė, bet yra ir kvietimas giliau tikėti mūsų tautos dalis, atskirtos nuo tautos kamieno Lietuvoje, gyvybingumu. Tautos istorija ir politiniai 1970-1971 įvykiai parodo, kad išeivija, emigracija, gali pasitarnauti okupuotai tėvynei, kuri, su Dievo pagalba, tikrai bus laisva.

Visų organizacijų, pavardžių ir įvykių neįmanoma keliuose puslapiuose suminėti, nei pilnai aprašyti viską, kas čia sutrauktai minėta. Lietuvis, skaitęs «Mūsų Lietuvą» jau bus kas sa vaite matęs, kas veikiama ir apie ką kalbama,

Ypačingai į akis krenta organizacijos, kurios veikia nuolat — tai ruošia šventę, tai išvyką, tai koncertą — ir žmones, kurie nuolat nuširdžiai prisideda. Ryškus ir jaunimas, susibūręs net į kelis ratelius.

1972 metų uždaviniai nemaži. Šalia kasdienių lietuviškų darbų ir švenčių, norima siųsti bent 16 šokėjų grupę į Tautinių šokių šventę Čikagoje, ir atstovų būrį į antrąjį PLJK. Metų pradžioje vyks dvi stovyklos — vaikų ir jaunimo. Birželio mėnesį vėl paroda S. Paulo centre.

Redakcija.

UMA PALAVRA DA INTRODUÇÃO

O jornal semanal «Mūsų Lietuva — Nossa Lituânia» dedica estas páginas às famílias lituanas e aos seus leitores amigos. Na impossibilidade de resumir todas as notícias publicadas durante o ano e se limita a lembrar algumas das mais importantes na vida da comunidade lituana no Brasil.

Resulta evidente a participação da juventude na vida desta comunidade: nos grupos folclóricos, nos corais, na exposição dos Países Bálticos, nas apresentações culturais e nas festas sociais, nos acampamentos e nas viagens.

A nossa edição dupla não quer ser apenas uma história do ano passado, mas também um convite, dirigido especialmente aos membros das nossas famílias, a participarem das festas atividades culturais e passeios, a conhecerem um pouco mais a vida dos lituanos no mundo e a refletir sobre a situação do país de origem.

A maneira de conhecer melhor a herança lituana é ler o jornal, participar de um grupo ou conjunto, assistir às aulas de cultura lituana, ou participar das Missas lituanas nos diversos bairros de São Paulo e do Rio de Janeiro.

O próximo ano traz a promessa e a esperança de um acampamento para crianças e outro para a juventude; de participação do conjunto de danças lituanas no IV festival nos EUA; da representação da comunidade do Brasil no II congresso mundial da juventude lituana em Chicago.

Os editores

TURINYS — PUSLAPIS — PÁGINA

- 2 Organizacijų veikla - Atividades culturais
- 6 Religiniame gyvenime - Nossas paróquias
- 8 Jaunimo pasaulis - A juventude
- 11 Atstovaujam Lietuvą - Manifestações públicas
- 13 Pavergtoji Lietuva - A Lituânia hoje
- 15 Išeivijos veikla - Os lituanos no mundo
- 16 Svarbesnės žinios - Informações importantes.

Šv. Jozapo vyrų brolija — Airmandade São José 1941—1971

ORGANIZACIJU VEIKLA

ŠV. JUOZAPŲ VYRŲ BROLIJOS gyvenimas išsišakojęs ir neatskiriamas nuo São Paulo lietuvių kolonijos.

1970 rugpiūčio 2 suruošė šventkelionę į Pirapora pasimelsti prie Bom Jesus stebuklingosios statulos. Prel. P. Ragažinskas atlaikė Mišias lietuviškai 36 dalyviams, kviesdamas visus pasimelsti už Lietuvos katalikus ir jos laisvės atgavimą.

Tradicinius spaudos balius, kuriuo paremiamas savaitraštis «Mūsų Lietuva», įvyko rugsėjo 20 Jaunimo namuose, sutelkdamas lėšų ir pasiryžimo spaudą remti ir išlaikyti Brolija kasmet tampa garbės leidėja. Baliuje dalyvavo virš 100 asmenų.

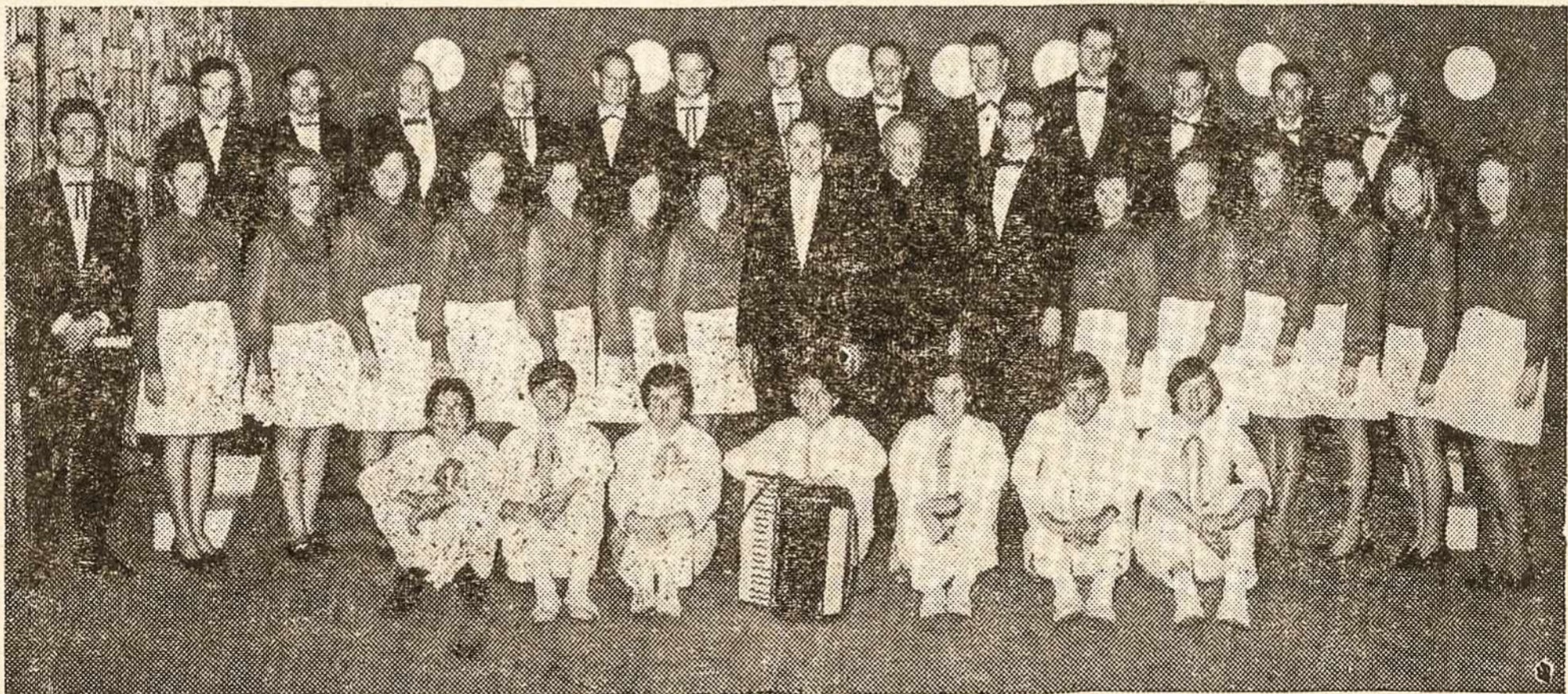
Atėjant vasarai trys pilnuėliai autobusai išrūko į Praia Grande. Nors buvo šalta, buvo drausulų, kurie grumėsi su bangomis, o kiti A. Žadeikos užėjoje linksminosi dviejų armonikų ir bubno muzika bei šokiais. Autobusai vyko iš Zelinos ir iš Casa Verde.

Kovo pradžioje Brolija iškilmingai nešina

žibintais ir apsirengę sava uniforma, dalyvavo šv. Kazimiero parapijos metinėje šventėje Kovo gale visuotinis susirinkimas patvirtino Brolijos 30-ties metų sukakties programą su Mišiomis už mirusius Brolijos narius gegužės 8 vakare.

Sekmadienį, gegužės 9, į bažnyčią įžygiavo uniformuoti broliai, po jų celebrantai prel. A. Arminas, kun. Pr. Gavėnas ir kun. St. Šileika. Giedojo choras. Prel. Arminas karštais žodžiais nušvietė Brolijos tikslus svarbą, nuveiktus darbus religinėje ir tautinėje Vila Zelinos parapijos tarnyboje. Po M.š. u. susirinkę salėje apžiūrėjo prisiminimo fotografijas, buvo apdovanoti jubiliejinio ženkleliu, vaišinosi. Programą pravedė Jonas Bagdžius, pirmininkas ir eilė kalbėtojų sveikino Broliją — prel. Ragažinskas, Brolijos kūrėjai prel. Arminas, Jonas Paukštys ir Liudvikas Jermalavičius, jėzuitų vardu kun. P. Daugin-tis, Aušros choro — Jonas Bajorinas, L.K.B. choro ir parapijos vardu P. Šimonis.

Aparecidoje, garsiausioje Brazilijos šventovėje, liepos 11 padėka Dievui ir malda už Nepriklausomybę išreiškė 144 kelionės dalyviai. Kon-

Liet. Kat. Bendruomenės choras — O coral lituano de Vila Zelina 1936—1971

celebravo prel. Ragažinskas, kun. St. Šileika ir vietinis kunigas. Nors Mišiose buvo minios brazilų, giedojo LKB choras, akompanuojamas prie vargonų Alf. Petraičio. Apeiti kryžiaus kelia, pasivažiavę, daininga nuotaika grįžta atgal.

Rugsėje 19 suburė São Paulo lietuvius susipažinimo pietuosna, suruoštuose naujai atvykusiems ir parapiją perėmusiems Tėvams Saleziečiams pagerbti ir paremti. Prieš pietus įvyko iškilmingos Mišios.

Tradicinis spaudos balius nukeltas į lapkričio mėnesį.

LIETUVIŲ KATALIKŲ MŪSŲ DRAUGIA

JA — tai visų švenčių rėmėja, kurios lietuviškos šeiminkės aprūpina ir priima svečius į visą eilę parengimų.

1970 spalio mėnesį suruošė saunią vakarienę, į kurią atsilankė 200 asmenų, susėdusių prie gražiai gyvomis gėlėmis papuoštų stalų. Gatvei prie šv. Juozapo bažnyčios asfaltuoti pelno liko 1.150 kruzeirų.

Balandžio mėnesį vėl suruošė kitą vakarienę bažnyčios remonto naudai ir suriņko 255 kr. Programoje net meksikietiški šokiai.

ŠV. JUOZAPO PARAPIJOS KOMITETA rėpinasi, kad bažnyčia gražiai atrodytų. Per kelis mėnesius darbininkai tinkavo bažnyčia iš lauko, nes ligi šiol tik priekis buvo užbaigtas. Dažnai posėdžiandamas komitetas apsvarsto reikalingus darbus. Lėšoms sukelti parapijos vakarieneje liepos mėn. dalyvavo virš 100 asmenų, sudėję pi-

nigų ir dovanoms laimėti. Tuo pačiu tikslu spalio mėnesį rengiamas kermošius. Norima pakeisti suolus bažnyčioje, kad vidus būtų atnaujintas.

LIETUVŲ KATALIKŲ BENDRUOMENĖS choras savo metinį koncertą suruošė spalio 25, seselių pranciškiečių salėje. Mišrus, vyrų ir moterų choras išpildė net 17 dainų. Dirigavo choro vedėjas Viktoras atarūnas, akompanavo Caetano Taschetto. Corui teko pakartoti linksmą dainą "Joneli, ko tu nesiženiji?" ir vyrų dainą "Žygis į Vilnių." Tai 34 veiklos metų koncertas, kuriame dainavo virš 30 narių. Kai kurie jų seniorištai, o kiti neseniai įsijungę. Programą pajvairino jaunimo ratelis, vadovaujamas Magdalenos Vinkšnaitienės, pašokęs kepurinę ir kalvelį prie Ant. Aleknavičiaus akordeono muzikos. Sveikinimo žodį tarė choro pirm. Petras Šimonis. Po to — šokiai ir vaišės.

Atvelykio sekmadienį 40 asmenų išvyko poilsio dienai Šimonių vasarvietėje prie Santa Isabel. Kaimyno naujai pastatytoje Aparecidos kopytelėje kun. St. Šileika švenė Mišias, o choro giesmės nuidėjo po žaliuojančias kalvutes, o vaišės pajvairino pako pažadėtą alučio bačką.

Pradėdamas 35-tuosius metus, LKB choras rugpiūčio 21 į vaišes ir pasitarimą pakvietė apie 60 asmenų, buvusių choristų ir choro rėmėjų, norėdamas padidinti narių skaičių, kad toliau galėtų puošti parapiją ir lietuvių koloniją. Prel. Ragažinskas priminė, kad sekančiais metais sukanka 150 metų Brazilijos nepriklausomybės ir kad lietuviams reikėtų ypatingu būdu pasirodyti.

Mūsų šeiminkės — Elas trabalham para o sucesso das festas

AUŠROS CHORAS, kun. J. Kidyko vadovaujamas, kaip ir LKB choras, dalyvavo visoje eilėje pamaldų ir švenčių. Rio de Janeiro lietuvių pakviestas, nuvyko į naujos Rio lietuvių parapijos pradines iškilmes. Nors kelionėje naktį lijo, bet choristai linksmi pasiekė prie Rio katedros esančią koplyčią, parapijos centrą. Kun. J. Janilionis, klebonas, atsiliepė: «Tai tikrai Dievo Apvaizdos mums suteikta netikėtai didelė dovana» Rio šeimininkės suruošė vaišes prie koplyčios.

Kad choro gyvenimas nebūtų vien tik darbas, birželio 13 Aušroakai išvyko į Monte Alegre, Minas Gerais, su 36 keliautojais. Dėl lietaus sudrėkintų kelių teko ir autobusa pastumti ir nevisai tikslą pasiekti. Kun. P. Daugintis atlaikė šv. Mišias už Sibirian išvežtuosius ir už visus Antanus, ypatingai už sergantį choristą Antaną Ralicką.

Negailėdamas paramos savo jaunesniems broliams ir sesutėms, Aušros choras vedėjui kun. Kidykui išvykus, jo vietoje Alf. Petraičio

Aušros choras talkina «Nemuno» šokėjams — O coral «Aušra» e o conjunto «Nemunas»

diriguojamas ir F. Girduosko akompanuojamas, papildė naujos tautinių šokių grupės «Nemuno» programą liepos 4 Vila Zelinoje.

Choras ruošiasi metiniam koncertui lapkričio gale.

Abu chorai buvo nutarę stengtis vykti į IV Dainų šventę Čikagoje, bet nespėjo užsakyti lėktuvo — pigiausią priemonę nuvykti Šv. Santeje žiūrovais dalyvavo kun. J. Kidykas iš Aušros ir P. Šimonis iš LKB choro.

LIETUVIŲ SAJUNGA BRAZILIOJE kas mėnesi ruošia draugiškus lietuviškus pietus savo būstinėje Rua Lituania, 67, kuri naujai ištaisyta. Naujoji valdyba su pirm. Aleksandru Bumbliu vicep. J. Žvingela, sekretoriais A. Idika, J. Antanaičiu, išdiniškais A. Ambrozevičiene, Č. Jakiū-

nu ir turto globėju V. Černiausku, kas savaitę trečiadieniais posėdžiauja apsvaistydama viriokius klausimus ir darbus. Pietų metu surinktas pelnas skiriamas Lietuvos pastatytoms mokykloms išlaikyti. Savaitinėje arbatėlėje dalyvauja apie 15-25 asmenų. Suruoštas šaunus Naujųjų Metų sutikimas.

Dr. V. Kudirkos namams įgyta 155 naujos kėdės, 34 stallukai, bufetas, telefonas, naujos užuolaidos, įrengta moterų seklyčia. Vytauto Didžiojo rūmai išdažyti ir įlieti nauji vandens vamzdžiai. Čia daug lietuvių mėgsta ruošti vestuvines puotas. Numatyta išliedinti Kudirkos rūmų kiemą.

Moterų seklyčioje susirenka moterys siūti ir pertvarkyti rūbus, sušiepti Caraguatatubos nukentėjusiems gyventojams. Pasiūsta rūbų už apie 10,000 kr. Recife valdžia atsiuntė padėkos raštą. Sąjunga parėmė ir dviejų jaunuolių iš Nemuno grupės kelionę į Tautinių šokių mokytojų kursų JAV-se.

Vila Anastacio mokyklą išlaiko būrelis, vadovaujamas p. P. Žarkausko. Čia pasirodė ir iš Urugvajaus atvykęs «Ažuolynas».

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS šalpos skyrius — Lietuvių Savitarpio pagalbos tarnyba — nuolat šelpia rūbais ir pinigais lietuvius, kuriems reikalinga parama. Lėšas sudeda lietuviai mažomis mėnesinėmis aukomis. Rūbus priima tėvai jėzuitai Voochoje, Šimoniai Vila Zelinoje ir Kutkai Vila Beojeje. Vien birželio-rugpiūčio mėnesiais sušelpotos 7 šeimos 423 kruzeirais ir 12 šeimų rūbais. Tarnyba remia studentę medikę Leokadiją Aleknavičiūtę, studijuojančią Portugalijoje.

Literatūros ratelis šių metų pradžioje pradėjo rinktis privačiuose namuose, paskutinį mėnesio šeštadienį. Jis skaito mūsų rašytojus, deklamuoja poeziją ir skaito knygų ištraukas, aptaria lietuvių kultūrinį gyvenimą. Tarp rašytojų, dalyvavusių šiuose šeimyniniuose vakarėliuose, yra H. Mošinskienė, Pr. Gavėnas, M. Saulaitytė. Apie pusę iš 25 narių yra studijuojantis jaunimas.

SESERYS PRANCIŠKIETĖS nuolat užleidžia šv. Mykolo Arkangelo mokyklos salę įvairiems parengimams, dalyvauja organizacijų atstovų ir jaunimo reikalų komisijos posėdžiuose. Spalio 12 iš Š. Amerikos seserų viršiniškė Motina M. Virginia atvyko susipažinti su seselių darbu V. Zelinoje, V. Alpinoje ir Morumbi.

MALDOS APAŠTALAVIMO NARĖS ir nariai ypatingai prisidėjo prie šv. Mišų, ruošų septynis Brazilijoje dirbusius ir mirusius lietuvius kunigus.

Visų organizacijų atstovai pradėjo kas dvi

savaiti rinktis Vila Zelinos klebonijoje, sukviesti tėvų saleziečių iniciatyva. Paprastai dalyvauja 17 asmenų, kurie, po įžanginio žodžio, aptaria bendrą São Paulo lietuvių organizacinį veidą, o ypatingai pradėjo nagrinėti jaunimo klausimą.

Liepos 22 pirmajame posėdyje kun. Gavėnas išryškino organizacijoms naudingas gaires. Rugpiūčio 10 kun. Šileika pristatė saleziečių oratorijos — jaunimo židinio planą, kuriam tinka Vila Zelinos Jaunimo namai bet trūksta žaizdimams vietos, nors seselės prancišketės mielai leistų naudotis jų aikštėmis. Atskira komisija pradėjo ruošti vaikų ir jaunimo stovyklas 1972 metais sausio mėnesį.

ATIVIDADES SOCIAIS E CULTURAS

A Irmandade de São José, com mais de 30 membros, celebrou seu trigésimo aniversário no dia 8 de maio. Depois da Missa solene, celebrada por mons. A. Arminas, Pe. Pr. Gavėnas e Pe. St. Šileika, reuniu os seus membros e amigos no salão de «Jaunimo namai» na Vila Zelina. A irmandade prestou sua ajuda ao jornal «Mūsų Lietuva» com um jantar beneficente em setembro de 1970; organizou viagens a Pirapora em agosto, a Praia Grande em novembro, A Aparecida do Norte — com 144 participantes — em julho; ajudou também os novos vigários da paróquia com um jantar beneficente em setembro deste ano.

A Liga das Senhoras Católicas, sempre presente nas comemorações e festas, organizou dois jantares com um lucro de quase 2000 cruzeiros, destinados á reforma da igreja.

O Conselho Paroquial da Vila Zelina se preocupou com a reforma da igreja (já completada por fora) e com novas instalações no interior. A quermesse em outubro é uma das obras do Conselho.

O Coral da Comunidade Lituana Católica apresentou o seu concerto anual em novembro no salão do colégio São Miguel Arcanjo, com 17 canções lituanas e internacionais. Um grupo de juventude dançou duas danças — «Kepurnė» e «Kalvelis». Em abril o coral passou um dia no sítio do seu presidente, Pedro Šimonis, em agosto festejou os seus membros atuais e antigos no início do seu trigésimo quinto ano de atividade.

O coral «Aušra» viajou ao Rio para a inauguração da nova paróquia dos lituanos, na capela da Princesa Isabel ao lado da catedral. Em julho, num gesto simpático e fraternal colaborou no primeiro programa de danças do novo conjunto «Nemunas». O passeio anual foi realizado em junho a Monte Alegre (MG). O concerto anual será em novembro.

A Aliança Lituana no Brasil, com sede na Rua Lituânia, 67, se reúne uma vez por mês para almoçar, dançar e cantar numa festa fraternal, destinando os lucros da mesma para a conservação das três escolas que estão seus cuidados. As senhoras costuraram e reformaram roupas para os necessitados do Nordeste (no valor de 10 000 cruzeiros) e receberam a gratidão do governo em Recife

A Seção da Ajuda Social da Comunidade Lituana distribuiu Cr.\$ 432 000 e muita roupa durante os últimos meses para 12 famílias lituanas necessitadas em S. Paulo.

Um novo grupo, formado em janeiro, se reúne no último sábado de cada mês para discutir temas de interesse cultural no campo artístico, literário e para informar sobre a atividade intelectual dos lituanos no mundo. A metade dos 25 membros é formada por estudantes e universitários.

Sob a direção dos Padres Salesianos da Vila Zelina, os representantes das varias associações se reúnem regularmente para analisar os problemas e as atividades em geral. Atualmente estão planejando os acampamentos da juventude e a criação de um «Centro da juventude» na Vila Zelina».

Lietuviu kalbos ir kulturos pamokos Aulas de cultura lituana

Jaunimo Namai, Vila Zelina

Šeštadienį — Šabado 10:00 e 15:00

Domingo — Sekmadienį 10:00

Šv. Kazimiero mokykla Parque da Mooca

Šeštadienį — sábado 9 11, 15-17

Vila Anastacio, Rua Camacan, 625

(Dr J. Basanavičiaus mokykla)

(dar nenumatyta — em planejamento)

Choru repeticijos — ensaios

L. K. B. Choras - Coral lituano - V. Zelina
Penktadienį — 6.a feira 20 00.

Aušros choras - Coral Aušra - Pque. da Mooca
Šeštadienį — Sabado 19:30

Jaunimo rateliai — conjuntos da juventude

Žilvitis, V. Zelina, šeštadieni-sabado 10:00 e 15:00
Sekmadienį — domingo 10:00

Nemunas — tautiniai šokiai — danças folclóricas
Sekmadienį — domingo 14 00-18.00 Vila Zelina

Lietuviškos knygos plokštelės — žurnalų ir
laikraščių prenumeratos
kreiptis į ML redakciją
Livros — jornais — revistas — discos
Redator da «Mūsų Lietuva»

Jo Em. Jaime Camara Rio lietuvių parapijos įsteigime, talkinamas prel. Z. Ignatavičiaus. O cardinal arcebispo do Rio inaugura a paroquia lituana.

RELIGINIAME GYVENIME

PARAPIJOS Laisvajame pasaulyje veikia 139 lietuvių parapijos, kurių 3 yra Brazilijoje. Iš 559 kunigų, šiame krašte gyvena 23. Asmeninėms parapijoms priklauso lietuviai, nežiūrint, kur jie gyvena, kurioje Rio ar São Paulo dalyje, (įskaitant Sto André vyskupiją). Lietuviai kunigai, kiek sąlygos leidžia, aptarnauja lietuvius ir kitose vietovėse.

VYSKUPAS LIETUVIAMS. 1971 gegužės 12 grupė lietuvių kreipėsi į Nuncijų Brazilijoje, arkiv. Umberto Monzoni, prašydama, lietuvio vyskupo lietuviams Brazilijoje (ar visai Pietų Amerikai). Tokį vyskupą, A. Deksnį jau turi Europos lietuviai, o vysk. V. Brizgys aptarnauja lietuvius už Europos ribų. Lankytojai pabrėžė, kad lietuviai neturi normalaus santykio su savo kraštu, kuris yra vienintelis katalikiškas kraštas visoje Sovietų Sąjungoje.

YPATINGOS MIŠIOS. Birželio 13 visose trijose parapijose šventos mišios už Lietuvą. Birželio įvykių proga: prisiminti žuvusieji už laisvę nukankintieji Sibire, melsta laisvės pavergtiems kraštams.

Rugpiūčio 23 S. Paule septyni kunigai koncelebravo Mišias už septynis mirusius lietuvius kunigus, dirbusius Brazilijoje: a. a. S. Ausenką OSB, prel. K. Miliauską, V. Mikalauską, SJ, V. Valevičių, J. Valaitį (pirmasis Brazilijoje), J. Kivylių, B. Bumšą.

BRAZILIJOS LIETUVIŲ KUNIGŲ VIENYBĖ. Jau du kart pasėdžiavo kunigai, norėdami palaikyti artimesnius ryšius, atnaujinti pastoracinį darbą ir kartu atstovauti lietuvių dvasiškijai. Svars-

tė: Bažnyčios atsinaujinimą, kandidatus į kunigus, spaudą, šalpa. Nutarė steigti Kunigų vienybę, kurios statutas buvo priimtas antrame posėdyje. Pirmuoju pirmininku išrinktas kun. Pr. Gavėnas. Šiuo metu Vienybė ruošia kun. A. Šeškevičiaus ir «40 Lietuvos kunigų raštą Sovietų valdžiai» portugalų kalba.

RIO DE JANEIRO. Šiame mieste ir jo apylinkėse gyvena apie 500 lietuvių. Jiems geriau aptarnauti, Jo Eminencija Dom Jaime Camara, tarpininkaujant prel. Z. Ignatavičiui, įsteigė arkivyskupijos lietuviams asmeninę parapiją 1970 birželio mėnesį. Parapija pavadinta Kalvarijos vardu. Jai skirta koplyčia pačioje São Sebastião katedroje. Koplyčios altorius papuoštas Aušros Vartų Marijos ir šv. Kazimiero paveikslais. Rugpiūčio 30 d. pats kardinolas pašventino koplyčią. Klebonas — kun. Juozas Janilionis

Mišios dažnai būna užprašomos, kad net būna švenčiamos kas sekmadienį, 11 val. ne tik pirmąjį mėnesio sekmadienį.

S. PAULO — V. ZELINA. Prel. Pijus Ražinskis birželio mėnesį minėjo 35 metų klebonavimo ir 40 metų kunigystės. Iškilmingose Mišiose birželio 27 dalyvavo regioninis vikaras Fe. Francisco Vieira. Prel. A. Arminas perskaitė šv. Tėvo laišką prel. Ražinskui ir apibūdino jo ilgametį darbą. Po Mišių vaišės klebonijoje.

Vakarinėje akademijoje dalyvavo daug lietuvių ir kitataučių parapičių, o programoje vaikų darželis, ateitininkai, Žilvitis, choras ir visų parapijos draugijų nariai. Itin svarus buvo dr. J. Carrato, lietuvių bičiulio, žodis.

Tą pačią dieną įvyko ir naujų parapijos kunigų įvesdinimas. Jau nuo metų pradžios pradėjo atvykti Tėvai saleziečiai, pakvėsti parapijos perimti. Mišių metu perskaitytas arkivyskupo dekretas, kuriuo kun. Martynas Gudys skiriamas naujuoju klebonu. Naujasis klebonas jau 20 metų dirbo Brazilijoje. Belo Horizonte apylinkėje. Jam talkinti iš Italijos atvažiavo kun. Pranas Gavėnas, parašęs keletą knygų jaunimui, buvęs saleziečių lietuvių gimnazijos direktorius, ir kun. Stasys Čileika, dirbęs lietuvių tarpe Vokietijoje ir Italijoje. Šiuo metu laukiama kun. Jono Šulco, išventinto 1968 metais, dirbančio Vokietijoje Vasario 16 gimnazijoje.

Parapijos komitetas atnaujino bažnyčios, išorę, numatyta ištaisyti vidų. Tėvai saleziečiai sukvietė visų organizacijų atstovus pasitarti ypatingai jaunimo kultūrinio-tautinio-religinio židinio (oratorijos) reikalu, kuriam reikalingos patalpos ir aikštės.

Vyrų brolija rugsėjo 19 suruošė naujiems kunigams, jau gražiai pradėjusiems veikti, pagerbimo ir priėmimo vaišes.

S. PAULO — ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA. 1970 birželio mėnesį arkivyskupas Agnello Rossi dalyvavo naujos parapijos salės atidaryme, Parque da Moóca. Meninę programą atliko Vila Zelinos «Žilvitis» bei ateitininkai ir «Aušros» cho-

ras. Salėje dabar vyksta parengimai, lietuviška mokyklėlė ir «Aušros» choro repeticijos.

Keturis mėnesius prieš Kalėdas parapijos kunigai diena iš dienos lankė lietuvių šeimas pasiekdami net Porto Alegre, Curitiba, Campinas, Jundiaí, Santos ir kitur, neskaitant visų São Paulo ir Santo André vyskupijų bairių. Iš viso aplankyta virš 2 5000 šeimų. Lankydamiesi tautiečius, kunigai šventino namus, dalino kalėdaičius (plotkeles), platino spaudą ir rinko vaikus stovyklai. Kaip visada, daugusia šeimų aplankė pats klebonas, T. Jonas Bružikas.

Prel. Pijus Ragažinskas
35 metus v. Zelinos klebonas

savo namelyje netoli bažnyčios. Kuri laiką pavadavo SP katedros kleboną. Kun. dr. A. Milius dirba Santa Rita bažnyčioje. Tėvas Jonas Bružikas 1970 birželio dalyvavo Eucharistiniame kongrese Brazilijoje. Kovo gale susirgo ir keletą mėnesių išsėjosi, o dabar vėl lanko šeimas. 1972 m. švęs 50 metų kunigystės jubilėjų. Kun. Petras Daugintis penkis mėnesius praleido Urugvajuje, rašydamas to krašto lietuvių istoriją, kuri gali būti šiais metais atspausdinta. Kun. A. Saulaitis 1970 liepos atvyko talkiuoti šv. Kazimiero parapijoje. Jis organizavo ir vadovavo jaunimo stovyklai. Kun. J. Kidykas 4 mėnesius išbuvo JAV-se, dalyvavo tautinių šokių mokytojų kursuose, išmoko kanklėmis kankliuoti, pasitarė su lietuvių veikėjais dėl artimesnių ryšių su Brazilija.

Prel. A. Arminas Šveicarijoje spalio mėn. švenė savo brolio sidabrinį kunigystės jubilėjų. Kun. J. Šeškevičius sėkmingai pastatė didelius nštututo Rural pastatus — bendrabučius, klases, gyvenamus kambarius, kuriuose bus lavinami vienuolikos kaimo parapijų vadovaujantis jaunimas. Kun. dr. F. Bendoraitis dirba su indėnais Amazonėje. Spalio 7 jo globojama sodybą nusiautė gaisras. Kun. K. Bėkš-

Jau ketvirta parapijos metinė šventė suruošta šv. Kazimiero proga. Joje dalyvavo apie 150 tautiečių.

Kas sekmadienį laikomos Mišios įvairiose São Paulo-Sto. André vietovėse. Įvestas ir paprotys laikyti Mišias šeimose, prie mirusiojo karsto, prieš laidotuvius.

KUNIGŲ TARPŲ. Prel. P. Ragažinskas tebegyvena Vila Zelinoje-

savo namelyje netoli bažnyčios. Kuri laiką pavadavo SP katedros kleboną. Kun. dr. A. Milius dirba Santa Rita bažnyčioje. Tėvas Jonas Bružikas 1970 birželio dalyvavo Eucharistiniame kongrese Brazilijoje. Kovo gale susirgo ir keletą mėnesių išsėjosi, o dabar vėl lanko šeimas. 1972 m. švęs 50 metų kunigystės jubilėjų. Kun. Petras Daugintis penkis mėnesius praleido Urugvajuje, rašydamas to krašto lietuvių istoriją, kuri gali būti šiais metais atspausdinta. Kun. A. Saulaitis 1970 liepos atvyko talkiuoti šv. Kazimiero parapijoje. Jis organizavo ir vadovavo jaunimo stovyklai. Kun. J. Kidykas 4 mėnesius išbuvo JAV-se, dalyvavo tautinių šokių mokytojų kursuose, išmoko kanklėmis kankliuoti, pasitarė su lietuvių veikėjais dėl artimesnių ryšių su Brazilija.

Prel. A. Arminas Šveicarijoje spalio mėn. švenė savo brolio sidabrinį kunigystės jubilėjų. Kun. J. Šeškevičius sėkmingai pastatė didelius nštututo Rural pastatus — bendrabučius, klases, gyvenamus kambarius, kuriuose bus lavinami vienuolikos kaimo parapijų vadovaujantis jaunimas. Kun. dr. F. Bendoraitis dirba su indėnais Amazonėje. Spalio 7 jo globojama sodybą nusiautė gaisras. Kun. K. Bėkš-

ta sėkmingai veikia Manaus, vadovaudamas mokyimo įstaigai. Prel. Z. Ignatavičius rūpinasi Lietuvos vardą iškelti brazilų spaudoje ir per radiją, talkina parapijoje. Kun. V. Pupinis dirba SP su rusų internatu ir parapija. Kun. F. Jakubauskas kurį laiką gydėsi prie Poços de Caldas. Kun. J. Janilionio sveikata susilpnėjo. Jam padėti ir SP lietuviai nusiuntė pašalpą. Kun. Vl. Šatas gražiai vargonavo Rio parapijos įkurdinimo metu, ir pamokino vietos mergaites lietuviškų giesmių pamaldoms pagražinti. Kun. Valiukevičius pasakė ugningą pamokslą birželio 13 proga Rio kolyčioje.

NOSSAS PARÓQUIAS

Há 139 paróquias lituanas no mundo livre. Dos 559 sacerdotes, 23 trabalham no Brasil. Segundo as providências da lei eclesiastica, todos os lituanos, seus filhos e familias tem direito a pertencer as paróquias pessoais (não territoriais) lituanas.

Em maio de 1971 um grupo de sacerdotes conversou com o Núncio apostólico no Brasil, arcebispo Umberto Monzoni, sobre a possibilidade de um bispo para os lituanos no Brasil (ou na America do Sul), porque, visto da impossibilidade de comunicação efetiva com a hierarquia da Lituania, falta liderança durante este tempo da renovação na igreja.

VI designou o bispo A. Deksnys para os lituanos da Europa ocidental, e o bispo V. Brizgys ministra os lituanos da America do Norte. A Lituânia é o único país católico na União Soviética.

Entre as comemorações mais importantes está a Missa pelos falecidos e exilados em junho de 1941 e outra pelos sete padres falecidos que trabalhavam entre os lituanos no Brasil.

A associação dos sacerdotes lituanos, fundada para manter relações fraternais e pastora-

(continuação na pagina 10)

Kun. dr. F. Bendoraitis su savo parapiečiais Amazonėje —
F. Bendoraitis trabalha entre os indios.

JAUNIMO PASAULIS

NAUJI KELIAI. Per 1971 Baltų tautų parodą susidraugavo estų, latvių ir lietuvių jaunimas, sužavėdamas ir vyresniuosius. Apie 25 latviai ir estai dalyvavo "Nemuno" pasirodyme, o liepos 12 susirinko 40 jaunimo vakarienei restorane. Stalai buvo papuošti trijų kraštų vėliavomis, estai ir lietuviai pašoko savo tautinių šokių.

São Paule gaminamos skaidrės (slides) lietuvių kalbai mokyti jos dar nemokantiems. Paramo gauta iš Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Švietimo tarybos. Jomis naudosis ir Argentinos bei Urugvajaus mokyklėse. Skaidrių ruošai vadovauja Alf. Petraitis.

Du artus susirinko studentų būrelis, norįs pre "Mūsų Lietuvos leisti vaikams ir jaunimui priedą su kryžiažodžiais, juokais, karikatūromis, užduotimis ir smulkiais žiniomis apie Lietuvą.

SVEČIŲ IŠ URUGVAJAUS. Montevideo lietuvių jaunėnų tautinių šokių grupė

"Ažuolynas" sausio 16 atekri do karo aviacijos lėktuva į São Paulą Jono Bagdžiaus rūpesčiu buvo išskirstyti pas šeimas nakvoti ilgai ruošėsi kelionei, paručė 18 šokių, kuriuos parodė sausio 17 V. Zelinoje, 23 d. Vila Anastasio ir 24 d. Moocoje. Po kiekvieno pasirodymo São Pauliečiai su ruošė vaishes, o jiems išvykstant "Žilvitis" – atsisveikinimo vakarėli.

Su grupe atvyko jos vadovai A. Stanevičius ir I. Stendelytė bei globėjas kun. Jonas Giedrys, klebonas. "Ažuolynas" pamatė įdomesnius São Paulo vietas, apžiūrėjo pajūrij, pasisvečiavo šeimose.

Sausio 29-31 praei o. Fio de Janeire, parodydami penkis šokius sveirinkusiems apylinkių lietuviams, kurie savo ruožtu aprodė miesto įdomybes. Prieš išvykdamai namo šoko TV Cultura kanale São Paule, o programos pusvalandis rodytas Vasario 16. Repeticijos metu susitiko su SP gubernatoriumi Laudo Natel.

JAUNIMO STOVYKLA Sausio 5-12 ACM stovyklavietė

1971 metų jaunimo stovykla – Os participante do acampamento

je prie Billings užtvankos stovyklavo 53 vaikai bei jaunuoliai ir 7 vadovai. Buvo 18 vyresniųjų (14-18 metų), kurie kasdien dalyvavo pašonkesyje liuanistinėmis temomis. Kartu su jaunesniais dainavo, sportavo,

žaidė, dirbo darbėlius, ruošė laužus ir kitas vakarines programas. Visi išmoko bent 5 dainas, išpuošė salę ir valgomąjį piešiniais ir lietuviškais raštais. Dalyvavo jaunimi priimtyose Mišiose, skaitydami skaitymus ir pačių sukurtas maldas. Išėjo 8 puslapių stovyklos laikraštėlis.

1972 metų stovykla įvyks atskirai vaikams ir jaunimui. Vaikams – vasario 1-8. Stovyklavietė bus kelta vakarieneje gauta iš BALFO, P. jaunimo tautinių šokių sąjungos ir pavieniuose.

VILA ZELINOS PARAPIŠO LIETUVIŠKA MOKYKLA. Mokytojos M. Vinkšnaitienės vadovaujama mokyklėlė veikė vaikams ir jaunimui. Užsiregistravo 57 mokiniai, suskirstyti į 4 grupeis. Dirbo 6 mokytojai

ŠV. KAZIMIERO LIUANISTINĖ MOKYKLA. Mokslo metai prasidėjo su 42 mokiniams ir 5 mokytojais. Šalia pamokų šeštadienio rytą ir popiet, mokiniai dalyvavo ekskursijose į zoologijos sodą, Vokietijos pramonės parodą, kariuomenės parodą ir kitur. Išmoko dažyti margučius ir Velykų dieną juos rideno. Motinos dienos šventėje dekla-

mavo eilėraščius o galė mokslo metų ruošia metų užbaigimą su skaitymais ir muzika. Atostogų metu, prieš Kalėdas, dirbo šiautėnikus. Mokytojai ruošia 3.000 žodžių lietuviškai-portugališką žodyną **ATEITININKAI.** Rugsėjo 5 Vila Zelinos kleb dijoje susirinko būrelis ateitininkų sen draugių ir prieš kiek laiko dalyvavusių moksleivių jungtis su tuo metu vykstančiu Ateitininkų kongresu oronte.

Gruodžio 20 moksleiviai ateitininkai suruosė šventę, kurioje dalyvavo dr. Elizejus Draugelis, pirmosios ateitininkų konferencijos Lietuvoje dalyvis. Prel. Ragažinskas atnašavo Vila Zelinoje Mišias sąjūdžio 60 ties metų sukakties proga. Arbatėlėje dalyvavo 60 asmenų. Pavyzdinį susirinkimą pravedė Verutė Aleknavičiūtė, o meninėje programoje buvo dainos muzika, deklamacijos ir tautiniai šokiai. Septyni davė moksleivių pasižadėjimą ir keturios jaunučių. Kalbėjo dr. Draugelis ir kun. J. Šeškevičius, daug metų dirbęs su ateitininkais São Paule.

Birželio 13 suruosė Lietuvos partizanų minėjimą su dainomis poezija, simboliniu laisvės kovotojo kapu. Išrinkta nauja valdyba: V. Aleknavičiūtė, S. Bendoraitytė, L. Vosyliūtė ir A. Aleknavičius.

ŽILVITIS. Si skaitlingiausia jaunimo grupė; vadovaujama M. Vinkšnaitienės ir globojama tėvų komiteto. Dangiau kaip tris mėnesius kas savaitę veikė jūostų audimo, lietuviškų raštų siuvinėjimo ir liaudies meno kursai.

1970 rugpiūčio 2 buvo meninė šventė, su Mišiomis išvakarėse. Meninę programą išpildė trys grupės. Mažiau žaidimus ir įscenizavo dainas. Vidutinioji grupė pašoko šešis šokius, o vyresnieji padainavo dvi dainas ir pašoko porą šokių.

Apie 60 asmenų dalyvavo balandžio mėnesio išvykoje į Magilų ūkį. Motinos dienos

gegužės 2 įteiktas gelės grota, dainuota ir šokta.

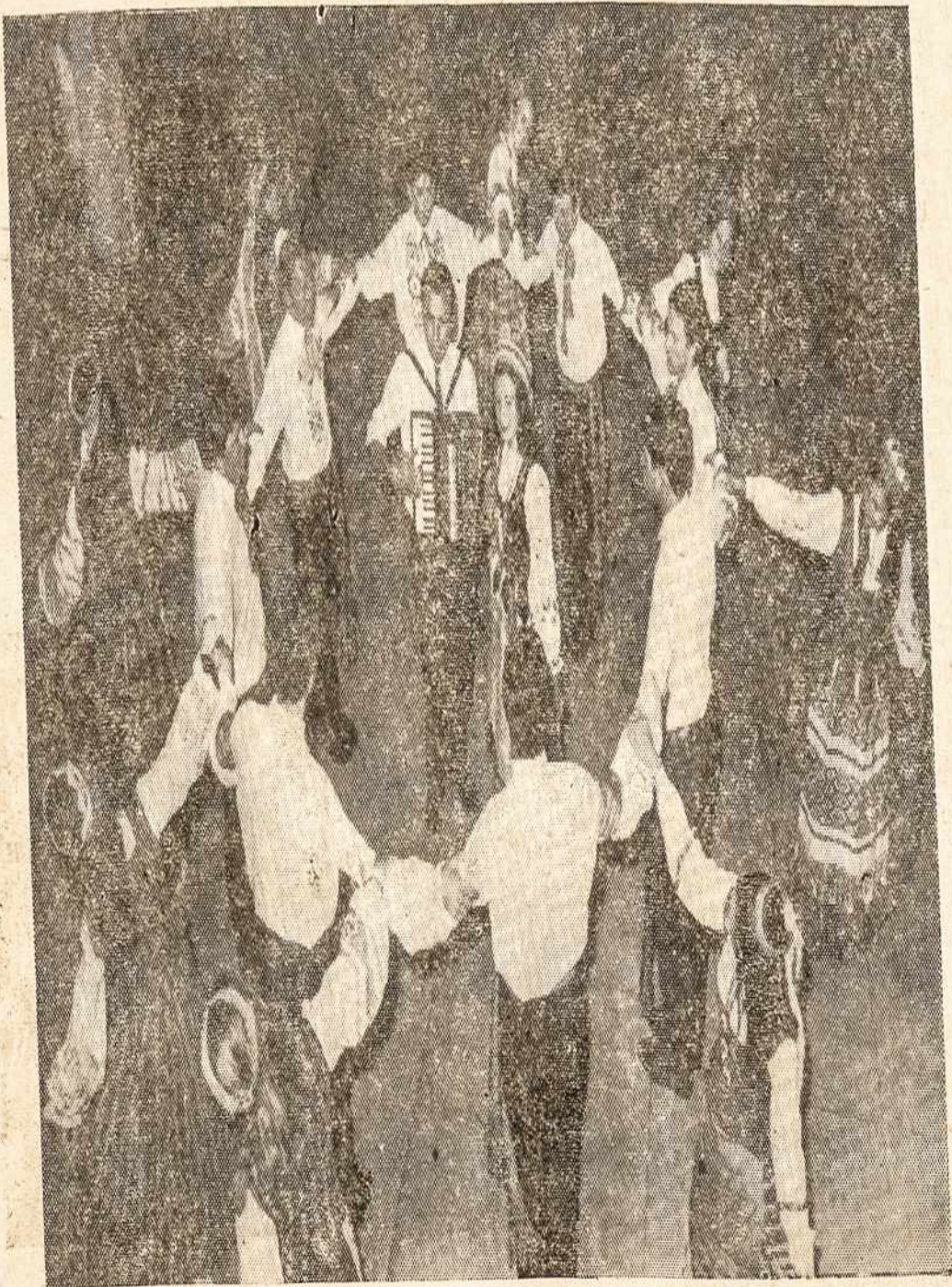
Vyresnieji šoko Baltijos tautų mišime birželio 19 ir parodos atidaryme. Šokių štravkos rodytos per kelis televizijos kanalus, vėl šoko prel. Ragažinsko pagerbime. "Žilvitis" savo repertuare turi 14 tautinių šokių.

Liepos 10 baigoje 14 narių savaitę stovyklavo J. Valavičių ir P. Simonų ūkiuose, ruošdamiesi jaunimo šventei, kuri įvyko rugpiūčio 1. 250 žiūrovų ploje, pamatė vaidinimą "Sėkminių vainikas" ir sekė sevytais tautinius šokius pašoktus 46-ųjų šokėjų. Ilgametė vadovė mokytoja M. Vinkšnaitienė įteikė dovanų "Žilvicio" rėmėjams ir pasižymėjusiems nariams, o jai buvo įteiktas PLB švietimo įšėimos metų pažymėjimas.

NEMUNAS. Kovo pradžioje, vos išvykus Urugvajaus "Ažuolynui", kuris šią grupę įkvėpė, susirinko 15 porų vyresnio jaunimo ir susidarė nauja tautinių šokių grupė. Dalis narių, aukščiau priklausė "Lapei snapei", kuri gyvavo tik keletą mėnesių. Neturėdama mokytojų grupė pati mokinosi, vėliau jai padėjo viešnia dr. Aučra Deveikytė iš Argentinos, ir liepos 3 jau galėjo parodyti penkis šokius nemažai publikai.

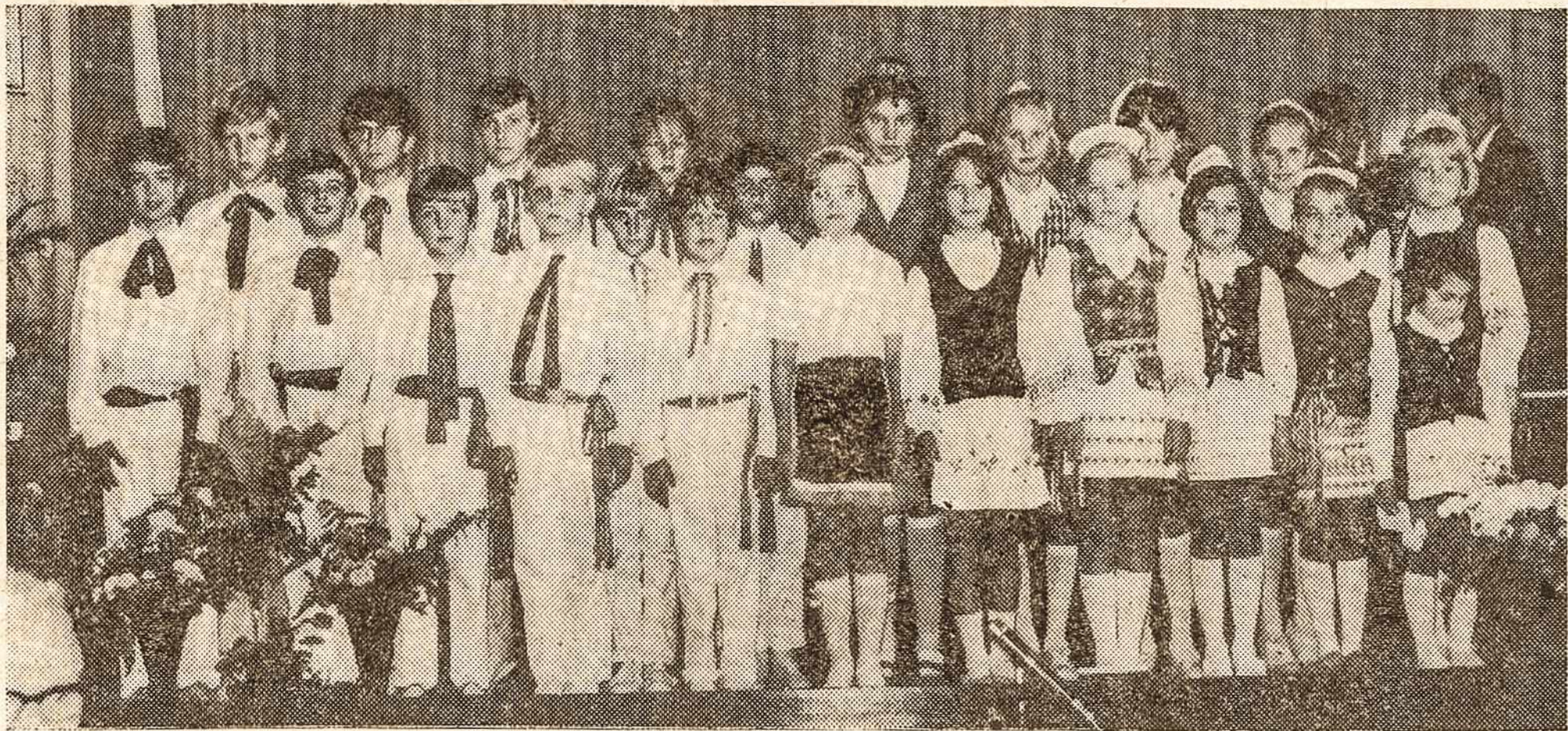
Žiūrėdamas į 1972 metų IV tautinių šokių šventę JAV-se, su organizacijų bei paskirų asmenų talka, Nemunas išsiuntė du narus – J. Lukoševičių ir R. Bagdžiūtę – į tautinių šokių mokytojų kursus JAV-se, o šie grįžę jau galėjo mokyti šokių, kurie bus ten šokami. Repeticijos sekmadieniais popiet. Pirmoji valdyba – J. Lukoševičius, P. Bielevičius.

JAUNIMO KONGRESAS. Antrasis Pas. liet. jaunimo kongresas įvyks birželio 24 – liepos 10 JAV-se ir Kanadoje. Tikslas: kad įvairių kraštų lietuvių jaunimas bendrautų, pasireikštų, įsijungtų, žveigtų pirmyn.

Urugvajaus "Ažuolynas" – O conjunto "Ažuolynas" de Montevideo

«Žilvičio» jaunesnieji — O grupo «Žilvitis», dirigido por Sra. M. Vinkšnaitis

(continuação da pagina 7)

rais, se reuniu em maio e em agosto. O comitê executivo está preparando um folheto sobre a situação da Cristandade na Lituânia em português.

RIO DE JANEIRO. O cardeal Dom Jaime Câmara presidiu a inauguração da Paroquia de Kalvarija, uma paróquia pessoal para os lituanos na arquidiocese. A sede da paróquia, cujo paroco é Pe. J. Jaailionis, está na capela da catedral de São Sebastião.

SÃO PAULO — VILA ZELINA. O Mons. Pijus Ragazinkas celebrou o seu 35.º aniversário como paroco e 40.º aniversário de sacerdócio. Numa cerimônia na igreja de São José, o vigário regional Pe. Francisco Vieira designou o novo paroco — Pe. Martynas Gaidys, que já está no Brasil há mais de 20 anos. Os Padres Pranas Gavėnas, Stasys Šileika e Jonas Šulcas vieram da Europa convidados pelo Mons. Pio. O Conselho Paroquial reformou o exterior da igreja durante este ano. Os Padres Salesianos estão planejando um oratório para a juventude,

S. PAULO — PAROQUIA DE S. CASIMIRO. Em junho de 1970 o cardeal Agnello Rossi inaugurou o novo salão paroquial, onde se reúnem o coral Aušra e a escolinha lituana. Os quatro padres jesuitas visitaram mais de 2.500 famílias lituanas nas cidades de S. Paulo, Sto. André, Curitiba, Porto Alegre, Santos e outras. Mais de 150 pessoas assistiram a quarta festa titular da paróquia de S. Casimiro. As Missas são celebradas também nos diversos bairros.

OS PADRES. O Pe Jonas Bružikas, paroco de S. Casimiro, estava doente durante alguns meses, mas já voltou a visitar as famílias. O Pe. J. Kidykas participou no curso de danças folclóricas nos EUA e aprendeu a tocar o instrumento musical nacional «kanklės». O mons. A. Arminas de Mauá visitou o seu irmão na Suíça na oca-

siã) do seu 25.º aniversário de sacerdócio. O pe. José Šeškevičius construiu o Instituto Rural, um centro de treinamento para a juventude das paróquias rurais de SP.

A JUVENTUDE

NOVOS CAMINHOS. De um esforço comum, durante a semana dos Países Bálticos, em SP surgiu a amizade entre a juventude lituana, estoniana e letã, que culminou com um jantar com 40 participantes. O Sr. Alfonsas Petraitis e os outros professores da escolinha de S. Casimiro estão preparando métodos audio-visuais para as aulas da língua lituana. Um grupo de universitários preparou um suplemento juvenil de «M.L.»

UMA VISITA. O grupo folclórico «Ažuolynas» de Montevideu esteve em SP e no Rio em janeiro. Eles apresentaram 18 danças lituanas nos três programas em SP, onde mil bailaristas aplaudiram uma execução viva. Os lituanos apresentaram 5 danças. O canal 2 TV Cultural mostrou meia hora de danças.

O ACAMPAMENTO. Nos primeiros meses deste ano 53 jovens acamparam na represa Billings com um programa variado. O próximo acampamento planeja-se para 1-8 de fevereiro.

AS ESCOLINHAS. Para quem quer aprender um pouco mais da cultura lituana, existem duas escolinhas. O grupo da Vila Zelina se reúne aos sábados e domingos sob a direção da Sra. M. Vinkšnaitis, com 57 registrados. A escolinha de S. Casimiro, com 42 alunos, funciona aos sábados de manhã e de tarde. Os professores estão preparando um dicionário lituano português com 3000 palavras.

OS «ATEITININKAI». Este grupo da juventude católica celebrou o 60.º aniversário da organização, fundada na Lituânia. A festa anual foi em dezembro, e em junho o grupo comemorou

(continua na pagina 12)

ATSTOVAUJAME LIETUVĄ

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ. 1970 liepos 25 naujai išrinktoji Taryba ir kandidatai numatė LB darbo planą. Tarybos pirm. Juozas Čiuvinas padėjo rinkimuose talkinusiems, apibrėžė bendrąją padėtį. Valdybos pirm. Juozas Tijašius pabrėžė, kad reikalingi atstovai įvairiose SP miesto dalyse, kurie registruotų šeimas, talkintų šalpos tarnybai, rinktų solidarumo mokestį, plintų bilietus ir kviestų į susirinkimus. (Vėliau valdybos pirmininko pareigas perdavė Petriui Šimoniui).

Tarybos nariai pasiskirstė surasti LB atstovus ryšiniukus bairuose: V. Zelinoje — K. Rimkevičius, V. Bela ir V. Alpina — V. Kutka, Moóca, V. Anastacio ir Parque das Nações — J. Čiuvinas, Lapa ir Bom Retiro — J. Jodelis, Casa Verde ir Jaçanã — O. Matelionytė, Utinga ir Moinho Velho — Z. Bačelis.

LIETUVIŲ DIENA. Antroji tokia išvyka sutraukė 130 dalyvių į miesto stovyklavietę. Mišių metu kun. A. Saulaitis minėjo, kad išeivijos lie

tuvių susitelkimas yra ir paguoda lietuviams okupuotoje Lietuvoje. Vyrų brolija ir M. Vinkšnaitienė pravedė žaidimus vaikams. Stalai papuošti lietuviškomis vėliavėlėmis. Lietuvių diena įvyko 1970 rugpiūčio 30.

MIŠIOS UŽ KANKINIUS. Lapkričio 8 São Paulo katedroje «Aušros» choras giedojo Mišiose už visų komunistų pavergtų tautų aukas. Aušros rūbais apsirengęs «Žilvitis» irgi dalyvavo apeigose prie Anchieta paminklo šio krašto didvyriams pagerbti.

LATVIŲ SVENTĖJE. Lapkričio 10 įspūdingoje latvių kolonijos sventėje dalyvavo BLB atstovai.

BRAZINŠKAI IR SIMOKAIČIAI. Atskiri asmenys paaukojo lėšų Brazinškų bylai ir rašė laiškus atitinkamiems pareigūnams Atsiliepdami į BLB Tarybos pirm. J. Čiuvinso laišką per nuncijų U Monzoni, šv. Tėvas suteikė lietuviams savo palaiminimą.

VASARIO 16. Seselių Pranciškiečių salėje keli šimtai tautiečių šventė Nepriklausomybės dieną. Apie jaunimo tautines nuotaikas ir sąly

Baltų savaitės įvykiai — minėjimas, paroda, išvyka. A Semana dos Países Balticos em SP

gas jų tautinei sąmonei bręsti kalbėjo kun. A. Saulaitis. L. K. B. nes choras ir «Aušra» dainavo, Žilvičio trys grupės šoko ir atėitininkų būrelis deklamavo.

BROLYBĖS MIŠIOS. Apie 10.000 žmonių dalyvavo eisenoje ir Mišiose prie katedros Velykų rytą. Apie 50 lietuvių, atvių ir estų, dalis tautiniais rūbais, ėjo kartu su vėliavomis. Pamokslą sakė naujasis arkivyskupas Paulo Evaristo Arns.

BIRŽELIO IVYKIAI. Kiekviena tautybė savose bažnyčiose pravedė pamaldas už žuvusius birželio 13, o Baltų savaitės programoje buvo dar bendri įvykiai. Rio lietuviai per radiją perdavė ypatingą programą.

Birželio 19 S. Bento salėje trijų tautų minėjime kalbėjo TPF atstovas ir deputatė Dulce Salles Baltų komiteto garbės pirmininkė. Iš lietuvių pusės dainavo «Aušros» choras ir šoko Žilvitis. Latvių choras, estų šokiai ir solistas pajvairino programą, kurioje dalyvavo 400 asmenų.

Baltiečių išvykoje birželio 20, pirmą kartą bendrose pamaldose susijungė trijų tautų ir dviejų tautybių žmonės. Pasikeisdami skaitė savomis kalbomis estai, latviai, lietuviai, maldoms vadovavo du lietuviai kunigai, estų ir latvių pastoriai. Vaišių metu dainuotos kiekvienos tautos mėgiamos dainos, o popiet jaunimas sportavo ir vėliau šoko liet. ratelius. Dalyvių 250, kurių 100 lietuvių.

Baltiečių savaitės paroda birželio 23–29 su silaukė daug lankytojų Portinari salė išpuošta liaudies darbais, paveikslais ir kt. Estų skyrius geriausiai organizuotas, daug latvių ištisai budėjo (ypatingai jaunimo), lietuvių skyrius pats didžiausias. Atidaryme dalyvavo miesto turizmo atstovas deputatė Dulce Salles, policijos orkestras ir «Žilvitis». Parodą lankė įvairių tautų žmonės, net ir mokyklų klasės. Paroda vėliau dviem savaitėm nukelta į Vila Zelina.

MANIFESTAÇÕES PÚBLICAS

A Comunidade Lituana liga os lituanos no Brasil com outras comunidades do mundo. O presidente e o Sr. J. Ciuvinskas, e o conselho se reúnem mensalmente. Cento e trinta pessoas foram ao Centro Municipal de Campismo em SP na ocasião do II Dia Lituano em agosto de 1970. Representantes estiveram numa festa da comunidade letã. A CL organizou o Dia da Independência da Lituânia (16 de fevereiro) com a participação ativa dos dois corais, o grupo «Žilvitis» e outras manifestações artístico-culturais. O coral «Aušra» e o conjunto «Žilvitis» assistiram a uma Missa na catedral em novembro para recordar os povos cativos. A Pascoa da Fraternidade também é celebrada anualmente com lituanos presentes.

Alguns contribuíram para o fundo dos Bražinskai, e a Comunidade Lituana escreveu ao Papá Paulo VI pedindo intervenção no caso dos

Simokaičiai.

A Semana dos Países Bálticos foi uma série de atividades dos estonianos, letos e lituanos em junho. Um representante de TFP, a deputada Dulce Salles Cunha Braga e um representante e da Secretaria de Turismo presidiram o programa oficial no Colégio S. Bento comemorando a inclusão forçada dos três países na União Soviética. Os corais lituano e leto e os conjuntos folclóricos estoniano e lituano completaram a parte artística.

O deputado Manuel de Sousa Santos do Rio publicou uma nota ao Congresso Nacional sobre a situação da Lituânia hoje e a esperança da comunidade lituana no Brasil (100.000 pessoas) para a independência da Lituânia.

No dia 20 de junho 250 assistiram um serviço ecumênico, o primeiro dos três grupos em SP, com dois padres e dois pastores e a cooperação da Comissão ecumênica da arquidiocese. As leituras foram feitas nos idiomas próprias, as canções em português. Os participantes aproveitaram o Centro de Campismo para jogos, esportes e danças.

A exposição dos Países Bálticos começou no dia 3 de junho na Praça Roosevelt. Estavam expostos artigos da arte folclórica, história, tradição e cultura, com um número grande da juventude báltica para explicar a exposição a mais de 5000 visitantes. A próxima será 16 de junho – 3 de julho.

Um grupo de 16 pessoas planeja participar no IV festival de danças folclóricas lituanas em julho de 1972.

(continuação da página 10)

os «Partizanai» que lutavam contra os soviéticos na Lituânia 1944-1957.

O GRUPO «ŽILVITIS». Este conjunto, com 3 seções, sempre presente nas festas, apresentando danças, canções e poesias. A sua festa anual é em agosto. Neste ano eles apresentaram uma peça dramática «Sekminių vainikas.» Eles se apresentaram também durante a inauguração da exposição dos Países Bálticos.

O CONJUNTO «NĖMUNAS». Dez ou doze pares se reúnem aos domingos a tarde para aprender danças necessárias para o IV Festival das danças folclóricas lituanas em Chicago em julho de 1972. O primeiro programa do grupo foi apresentado em julho e dois dos seus membros receberam o certificado de instrutores de danças num curso nos EUA em julho.

O CONGRESSO MUNDIAL da juventude lituana será realizado em julho de 1972. Duzentos e cinquenta delegados oficiais de 21 países do mundo livre, inclusive do Brasil, vão participar.

PAVERGTOJI LIETUVA

LIETUVOS GYVENTOJAI. Už Lietuvos ribų sovietų valdomose žemėse lietuvių 1970 metais buvo: 50,000 Gudijoje, kuriems sudaromos sunkios sąlygos, kad lietuviška veikla būtų kuo silpnesnė; 178.000 Lietuvos gyventojai per karą ar po karo pasitraukė į Lenkiją, kur turi savo draugijas ir kultūrinę veiklą; kitur Sovietų Sąjungoje gyvena apie 158.000 dauguma tremtiniai Sibire.

Pačioje Lietuvoje paskutinio apskaičiavimo metu (1970 sausio 15) buvo 3,128 236 gyventojai. Beveik 54% visų žmonių yra darbingi, o pensininkų yra 530 tūkstančių. Savo krašte lietuviai sudaro 80% visų gyventojų o rusai 87%. Jų skaičius per 11 metų priaugo 37,000 kolonistais, dažnai atvykusiais valdininkų ar įmonėse atsakingų pareigūnų pareigas užimti. Šalia rusų, yra dar 25.000 gudų ir tiek pat ukrainiečių.

Jau pusė gyventojų gyvena miestuose. Vilnius, Lietuvos ilgaamžė sostinė, turi 372.000 gyventojų, kurių 43% lietuviai, o Kaunas pasiekė 305,000, kurių 84% lietuviai o kituose miestuose gyventojų mažiau.

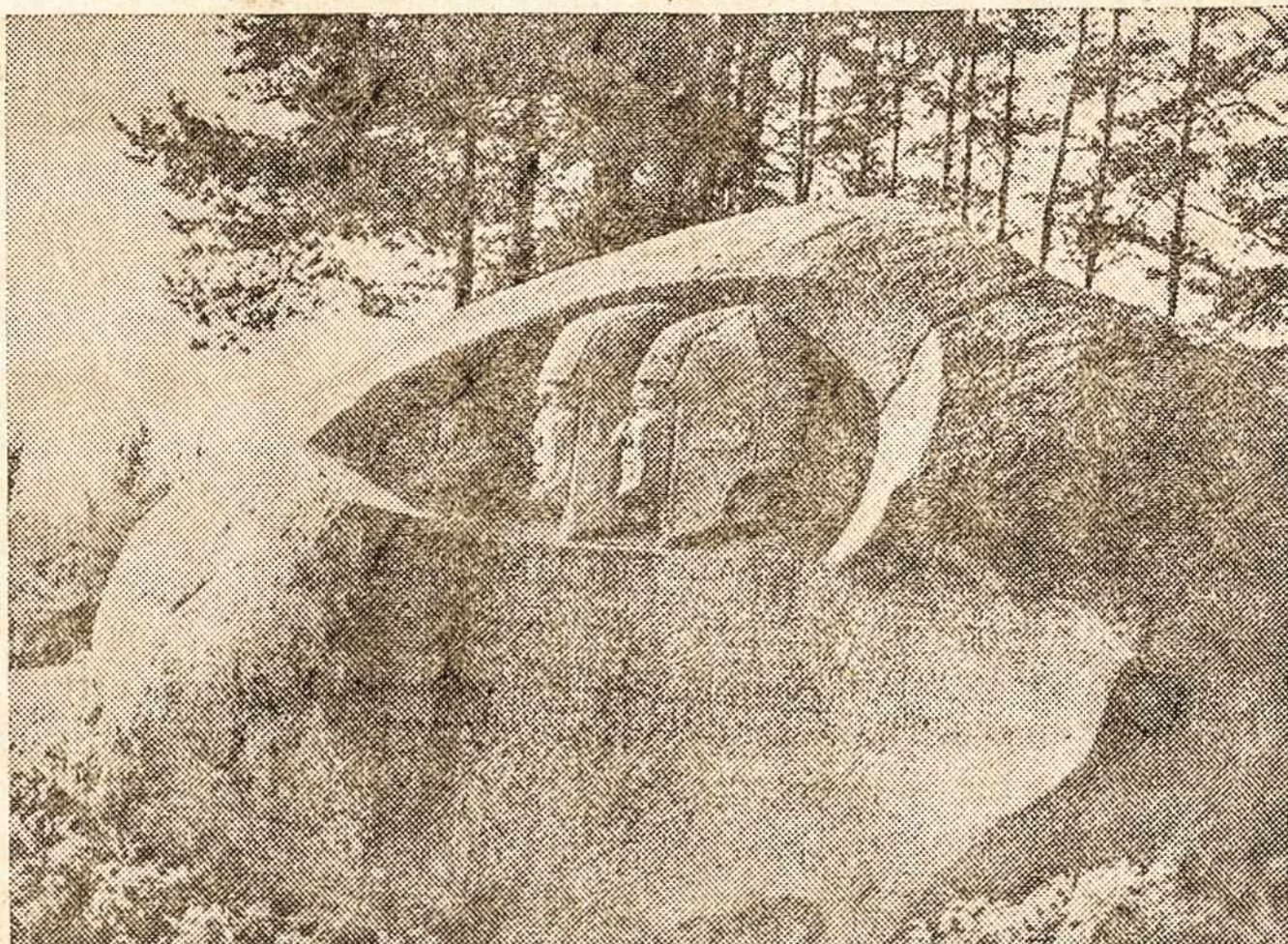
Neraštingų žmonių Lietuvoje yra 5 tūkstančiai; aukštąjį ir vidurinį mokslą pasiekusių yra 978.200 asmenų. Lietuviai, laiką lietuvių kalbą savo gimtąja kalba, sudaro 98% visų lietuvių Sovietų Sąjungoje.

ŪKIS IR PRAMONĖ. Lietuvoje dar vis sunku su maistu. Kolchozinė žemės ūkio tvarka nepajėgi aprūpinti krašto, daug produktų išvežama į Rusiją. Kolchozuose kiek pagerėjo gamyba ir atlyginimas pakeltas, bet lietuviai savo asmeniuose plotuose parūpina 51% visos mėsos produktų, 51% pieno gamybos ir 82% vilnos.

Fabrikų skaičius didėja, Lietuvoje gaminti aparatai žinomi ne tik Sovietų Sąjungoje, bet ir įvairiuose kituose kraštuose. Prie Mažeikių rasta žibalo šaltiniai kuriuos numatoma panaudoti.

SPORTAS. Jau penktą kartą iš eilės geriausiu sportininku Lietuvoje išrinktas Modestas Paulauskas. Dvi lietuviškos krepšininės dalyvavo Sovietų rinktinėje São Paule, laimėjusioje pasaulio moterų rungtynes. Lietuviai yra Europos bokso ir šuolio į aukštį čempionai. Visa eilė jaunų sportininkų pasižymėjo žaidynėse Kalifornijoje, Maskvoje ir kitur.

MOKSLAS. Lietuviai, ypatingai fizikos ir matematikos profesoriai, dalyvavo visoje eilėje tarp tautinių konferencijų. Aukštosiose mokyklose apginta daug lituanistinių doktorato darbų apie Lietuvos praeitį ir kalbą. Stiprus tautinis nusistatymas matomas Vakarų pasiekiančiose knygose apie lietuvių meną, dailę, architektūrą, literatūrą.

Dariaus ir Girėno paminklas Anykščiuose — O monumento de Darius e Girėnas, voadores transatlânticos em 1933

Įdomiausias senovės radinys — tai bent 500 metų senumo 23 km. tunelis iš Vilniaus į Mėtininkus. Rasta vertingų senovės dokumentų ir net tunelio sargų maisto, išbuvusio ten 200 metų. Mosėdžio apylinkėse rasti dideli akmens buvę senovės lietuvių tikėjimo, šventos ugnies aukurai.

LAISVĖS TROŠKIMAS. Pasaulio spaudoje net keturis kartus per šiuos metus pasirodė lietuvių pavardės.

Spalio 8 Vilniuje žuvo garsus jaunas kalbininkas prof. Jonas Kazlauskas, apie kurį spauda tepranešė po 7 savaitių. Todėl manoma kad jis buvo sovietų nužudytas. Jo draugai pasakojo, kad buvo kviestas skaityti paskaitų JAV-se. Jam neduota leidimo, ir jis sovietiniam režimui išdrožė karčių žodžių.

Lapkričio 23 dieną iš sovietinio laivo į JAV norėjo pasprukti lietuvis jureivis Simas Kudirka. Mokėdamas angliškai, susikalbėjo su Amerikos pakrančių sargyba, kad jį priimtų. Bet sovietai reikalavo jį atiduoti Sovietai įėjo į amerikiečių laivą, jį primušė, surišo ir išvežė atgal. Po kiek laiko Simas pasiekė Klaipėdą, kurioje gyveno, buvo areštuotas ir teistas. Šis įvykis sukėlė net JAV prezidento Nixono didelį pasibjūtinimą ir karo laivyno pareigūnai buvo iš pareigų atleisti.

Savo teisme gegužės 17-20 Kudirka gindamasis kalbėjo net keturias valandas. Pakartodamas sovietų skriaudą Lietuvai, Kudirka tarė: «Gražinkite Lietuvai Nepriklausomybę.» Žinios apie jo bylą vakarus pasiekė per prancūzų korespondentą. Įvairiuose kraštuose, ypatingai Amerikoje, vyko manifestacijos Kudirkai atžartiti. Jis nuteistas 10 metų sunkių darbų kalėjimo.

Kitu atveju Vytautas ir Gražina Simokaičiai norėjo pasukti lėktuvą iš Lietuvos į vakarus, bet jiems nepasisekė. Vėl pasipylė laišakai ir telegramos ne tik iš lietuvių, bet ir iš įvairių tautų, užtardamos juos, kad nebūtų nuteisti mirčiai. Teis-

mas nubaudė 15 metų sunkių darbų kalėjimu. JAV-sė ypatingai veikliai demonstravo lietuviai studentai.

Sprendimo dar tebelaukia Pranas ir Algirdas Brazinskai, kurie nukreipė sovietinį lėktuvą į Turkiją, nors sūmišyje žuvo lėktuvo patarnautoja. Iš pradžių Turkijos valdžia priėmė juos kaip politinius pabėgėlius, o dabar juos priskyre nusikaltėlių kategorijai. Laisvojo pasaulio lietuviai, įskaitant ir São Paulo, sudėjo stambias aukas jų teismo bylai paremti.

RĒLIGIJA IR TIKĒJIMAS. Kun. Antanas Šeškevičius buvo nuteistas metus kalėti už tai, kad jis apklausinėjo vaikus, kurie ruošėsi pirmajai Komunjai, Dubingiuose prie Molėtų. Jo gynimosi kalba pasiekė laisvąjį pasaulį. Lietuvoje sovietai draudžia tikėjimo mokyti ir į bažnyčią eiti jaunesniems kaip 18 metų.

Švedų spauda paskelbė, kad nuo sovietų rankos žuvo 4 lietuviai vyskupai. Dabar Lietuvoje yra 816 kunigų, kurių 39 yra invalidai, o 95 neturi teisės atlikti kunigo pareigų. Tebėra atidarytos 630 bažnyčios, o 3 sudegintos.

Didesnė dalis žmonių dar viešai bažnyčiose krikštija ir tuokiasi.

A LITUÂNIA HOJE

POPULAÇÃO. O recenseamento de 1970 achou 3 028.2 habitantes na Lituânia sob o regime sovietico, dos quais 80% são lituanos e 18% são deslocados dos países limitrofes com fins politicos na tentativa de provocar a integração do povo lituano ao mundo soviético. 51% trabalham e 530 mil são aposentados; apenas 5 mil são analfabetos e um milhão alcançaram estudos superiores ou secundários. A capital Vilnius tem 372,000 habitantes, e Kaunas — 305,000. Atualmente 158.000 lituanos se encontram ainda no exilio na Siberia.

AGRICULTURA E INDUSTRIA. A industria está em fase de progresso e seus produtos são conhecidos na União Sovietica e nos vários países do mundo livre. Após 26 anos de coletivização forçada, ainda há problemas com o abastecimento — e muitos produtos agrícolas são levados para a Rússia. Os terrenos de propriedade particular (5% da area cultivada) produzem 51% dos produtos de derivados do leite e 51% de carne da produção total.

CULTURA. Como a antigamente, todos os ramos de cultura continuam a desenvolver. Muitos livros excelentes servem um grande número de leitores.

RELIGIÃO. O governo sovietico proibe aos menores assistir à Missa e os padres não podem

Tautos Himnas

Lietuva, tėvyne, mūsų,
Tu didvyrių žeme,
Ii praeities tavo sūniūs
Te stiprybę semia.

Tegul tavo vaikai eina
Vien takais dorybės,
Tegul dirba tavo naudai
Ir žmonių gerumui!

Tegul saulė Lietuvos
Tamsumus prailina.
Ir įviesa ir tiesa
Mūs žingsnius telydi!

Tegul meilė Lietuvos
Dega mūsų širdyse,
Vardan to Lietuvos
Vienybė tezydi.

V. Kudirka

O hino nacional da Lituânia.

ensinar às crianças (95 dos 816 sacerdotes foram afastados da sua missão pelos soviéticos). O Pe. A. Šeškevičius foi condenado a um ano de prisão por ter tratado de preparar algumas crianças antes da primeira Comunhão em Dubingiai. O texto da sua auto defesa no tribunal foi enviado pelos seus amigos ao mundo Ocidental. Só 630 igrejas (a metade do total) estão ainda abertas. Três igrejas foram destruídas no ano passado por incendios misteriosos.

A busca da liberdade. A imprensa mundial, inclusive do Brasil, publicou reportagens sobre o marinheiro Simas Kudirka, que fugiu de um navio soviético nas costas dos EUA, sendo retirado pelos soviéticos do próprio navio americano, ao qual tinha pedido asilo político. Foi condenado a 10 anos de prisão; na sua defesa ele gritou: «Devolve à Lituânia a sua independência.

Outro caso famoso é o dos Brazinskai que sequestraram um avião soviético para a Turquia. O governo turco recusa se a considerá-los refugiados políticos. Os lituanos no mundo colaboram com a ajuda financeira para o processo.

Vytautas e Gražina Simokaitis tentaram sequestrar um avião, mas não o conseguiram, foram condenados a 15 anos de prisão.

ESPORTE. Duas moças participaram na equipe da URSS de basquete feminino em São Paulo. O campeão de boxe na Europa é lituano.

ISEIVIJOS VEIKLA

SUKAKTYS. Lietuvos opera buvo įsteigta Kaune 1920. Išeivijoje. Čikagos lietuvių opera parodė La Traviata švęsdama savo 15 metų gyvavimo sukaktį. 1972 metais statys V. K. Banaičio lietuvišką operą « uratė ir Kastytis »

Čiurlioni ansamblis, įkurtas Vilniuje, po karo veikęs Vokietijoje, Clevelande, šventė 30 metų sukaktį. Jam vadovauja muz. Mikulskis. Pasirodė Kolumbijoje ir Venecueloje.

Prof. J. Žilevičius. Lietuvių muzikologijos archyvo vedėjas Čikagoje, šventė 80 metų sukaktį. Jo sutelkta apie 250.000 dalykų apie lietuvių muziką.

Prieš 70 metų pirmą kartą lietuviai dalyvavo pasaulinėje parodoje — Paryžiuje.

Steigiamasis Lietuvos seimas susiburė pirmą kartą 1920 metais.

Birželio 2 visame pasaulyje lietuviai minėjo 30 metų sukaktį nuo sekmingo tautos sukilimo, sukurusio laikinąją Vyriausybę tarp sovietų ir nacių okupacijų.

SUVAŽIAVIMAI IR KELIONĖS. Grandinėlė, Clevelando jaunimo tautinių šokių ansamblis, 1970 birželio mėnesį koncertavo Kolumbijoje ir Venecueloje, kur gyvena maždaug tūkstantis lietuvių. 1971 birželio mėn. čia lankėsi Čiurlionio ansamblis su šokiais ir dainomis. Viename koncerte dalyvavo net 25.000 asmenų.

Europoje liepos mėn. įvyko metinė lietuviškųjų studijų savaitė, skiriama kultūriniam ir politiniams reikalams aptarti.

Australijos lietuviai Melbourne suruošė tradicines Lietuvių Dienes.

Liepos 4 Čikagoje 2000 dainininkų iš 44 chorų, įskaitant 15 vaikų ansamblių, dainavo ketvirtoje Dainų šventėje, kuri žavėjo 10.000 žiūrovų.

Liepos pradžioje į Europą išskrido apie 150 skautų ir skaučių, dalyvauti stovykloje, mininioje skautijos atkūrimą po karo, Vokietijoje. Buvo dalyvių iš devynių kraštų.

Aštuntasis Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimas įvyko Toronte, o tuo pačiu metu Ateitininkų Federacijos jubiliejinis Kongresas, 60 metų sukakties proga.

1970 liepos 7 šv. Tėvas pašventino lietuvių koplyčia šv. Petro bazilikos rūsiuose. Ta proga įsteigta Pasaulio lietuvių katalikų bendrija, apjungianti įvairių kraštų lietuvius katalikus.

1972 liepos 2 bus Tautinių šokių šventė Čikagoje, kurioje tikisi šokti grupės iš Urugvajaus, Argentinos ir Brazilijos. Ruošiamas ir antrasis Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas, kuriame bus atsto-

vų iš beveik 20 laisvojo pasaulio kraštų.

ORGANIZACINIAME GYENIME. Kanados Lietuvių fondas paskiratė 3.000 dol. lie. u. v. škiems reikalams. Daugiausia teko švietimui, stovykloms ir jaunimo organizacijoms.

Lietuvių fondas JAV se gavo milijoninį palikimą, kuris ateityje papildys fondo jau turimus 600.000 dol., kurių apie 50.000 kasmet skiriami įvairiems lietuviškiems reikalams.

OS LITUANOS NO MUNDO

CO MEMORAÇÕES. A ópera lituana em Chicago apresentou novamente «La Traviata» para comemorar o 50º aniversário da fundação da Opera lituana em Kaunas. O coral «Čiurlionis de Cleveland, o melhor do mundo livre, celebrou 30 anos de atividade na Lituânia, na Alemanha e nos EUA. Faz 30 anos, no dia 22 de junho de 1941, o povo lituano, numa revolução entre as ocupações soviética e nazista, reconstruiu o seu governo independente.

VIAGENS E CONGRESSOS. O grupo de danças folclóricas «Grandinėlė» de Cleveland se apresentou 8 vezes na Colombia e na Venezuela; em 1970 o grupo «Čiurlionis» se apresentou neste ano com cantos e danças nos mesmos países, num espetáculo ao qual assistiram 25 mil pessoas. Está em programa uma viagem ao Brasil em 1972 ou 1973. 2 mil cantores participaram do IV Festival de Cantos Lituanos nos EUA. O Papa Paulo VI assistiu à cerimônia de inauguração da capela lituana no Vaticano.

Em julho de 1972 será realizado o IV Festival das Danças Folclóricas Lituanas em Chicago. Os grupos do Uruguai, Argentina e Brasil vão participar. Ao mesmo tempo, o II Congresso Mundial da juventude lituana reunirá os representantes de 20 países do mundo livre, onde moram mais de um milhão de lituanos.

MŪSU
LIETUVA

“NOSSA LITUANIA”

Rua Juatindiba, 20

Caixa Postal 4421

Sao Paulo, E.S.P.

Tel.: 273-03-38

LIETUVIŠKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS

Diretor responsável Dr. José Ferreira Carrato

Redator: JONAS KIDYKAS

Administr.: JONAS BRUŽIKAS

PRENUMERATOS KAINA METAMS: N Cr. \$ 25,00 visoje

Amerikoje. GARBĖS PRENUMERATA N Cr. \$ 100,00

Paskiro Nr. Kaina Cr. \$ 0.40

IKELBIMAI: pirmame puslapyje N Cr. \$ 40,00 paskutiniajame

N Cr. \$ 20,00. viduriniuose puslapiuose N Cr. 15,00

Ilgalaikiams skelbimams daroma nuolaida

ISIDĖMĖTINI ADRESAI

LIETUVOS ATSTOVYBĖS CONSULADOS E EMBAXIAS DA LITUANIA

J. Kajeckas
2622 16th St., N. W.
Washington, DC 20009 EUA

A. Grišonas
Ciudad de Paris 5836
Montevideo, Urugvai

S. Sirutis
Carrera 6 N.o 14-82
Apartado Aéreo N.o 42-33
Bogotá, D.E., Colômbia

PAS. LIETUVIŲ BENDRINĖ COMUNIDADE MUNDIAL LITUANIA

St. Barzdukas
18308 Hiller Ave.
Cleveland, Ohio 44119. EUA

Brazilijos L. Bendruomenė
Comunidade Lituanã no Brasil

J. Čiuvinškas
Pr. Vsc. Sousa Ponnte, 205
Parque da Móoca, 03125
São Paulo, SP, Tel. 63 5269.

VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS

Comité para a Libertação
da Lituânia
29 West 57th St. - 10th Floor
New York, NY 10019, EUA.

Baltų komitetas
Comité dos Povos Bálticos
Largo Paissandú, 51 - sala
816-7, Centro, 01034, SP.

Comunidade Estoniana
Consul Ferdinand Saukas
Lgo. Paissandú, 51 - s816 7
01034 São Paulo, SP

Comunidade Letā
Pastor Dr. Jakabs Mekšs
Rua D. Pedro I, 519
Brooklin Paulista, 0441, SP
Brazilijos Liet, Kunigu
Vienybė

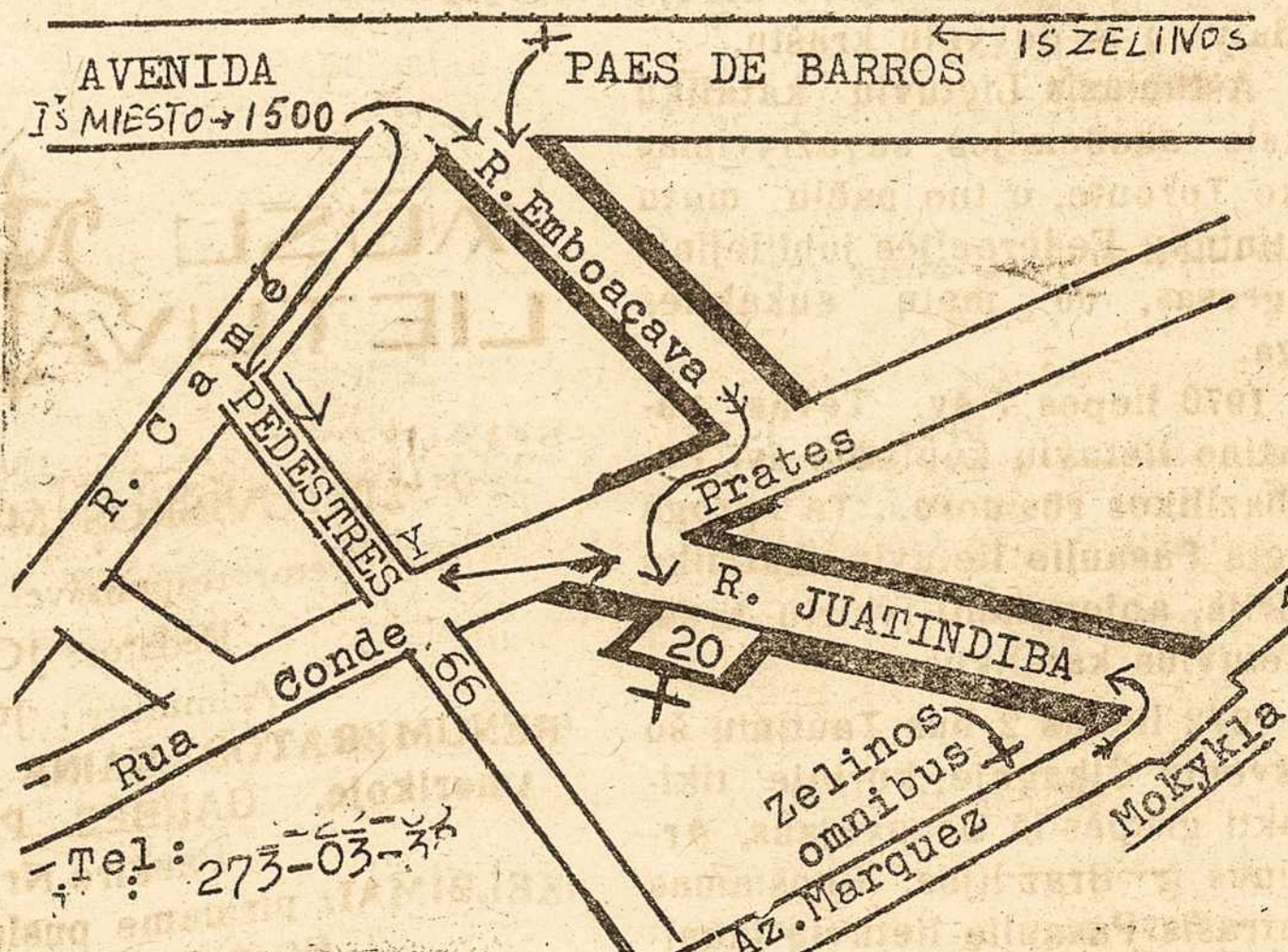
Associação dos Sacerdotes
Lituanos
Caixa Postal 4118
01000 São Paulo, SP

Generalvikaras lietuviams
Vigário geral para os lituanos
Mons. Zenonas Ignatavičius
Rua Sete de Setembro, 14
20000 Rio de Janeiro, GB
Tel. 242-0380

KALVARIJOS LIETUVIŲ
PARAPIJA
Paroquia de Kalvaria lituana
Klebonas — Pároco
Pe. Juozas Janilionis
Rua Catete, 274 - Apto. 605
2.000 Rio de Janeiro, GB
Tel. 225 5548

ŠV. JUOZAPO PARAPIJA
Paroquia de São José
Tėvai saleziečiai = Padres
Salesianos
Pe. Martynas Gaidys,
Pe. Pranas Gavėnas,
Pe. Stasys Šileika,
Pe. Jonas Šulcas
Rua Inácio, 671, Vila Zelina
03142 São Paulo, CP 4118
01000 S. Paulo, SP Tel. 63-5975
Mons. Pijus Ragažinskas
Rua Antonio Guadalupe, 64,
V. Zelina, 03142 S. Paulo, SP
ŠV. KAZMIRO PARAPIJA
Paroquia de S. Casimiro
Padres Jezuitas — T. Jėzuitai
Pe. Jonas Bružikas, Pe. Jo-
nas Kidykas, Pe. Petras D. u-
giatis, Pe. Antanas Saulaitis.
Rua Juatindiba 20
Parque da Mooça
03124 S. Paulo, SP, Cx. Pos-
tal 4421 01000 São Paulo, SP
Tel. 273-0338.

KELIAS PAS TĖVUS JĖZUITUS

O caminho ao Centro Paroquial de São Casimiro